

Gunnar Strömmer: Pressträff om ungdomsfängelser 2026

Talare

Gunnar Strömmer
Justitieminister

Datum

19 februari 2026

Plats

Regeringskansliet, Stockholm

Omständigheter

Under mandatperioden 2022 - 2026 beslutade de blågula, bestående av Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och med Sverigedemokraterna som stödparti att straffbarhetsåldern skulle förändras. Tidigare kunde ungdomsbrottslingar över 15 år dömas till exempelvis vård hos Statens Institutionsstyrelse, SIS. Beslutet under mandatperioden gjorde det möjligt att istället döma barn så unga som 14 år gamla och att straffet kan bli fängelse. Detta förslag röstades igenom med stöd av Socialdemokraterna.

1 Så, god morgon och varmt välkomna hit till den här pressträffen med mig, med Pontus Andersson Garpvall, Sverigedemokraterna, Ingemar Kihlström, Kristdemokraterna och Martin Melin, Liberalerna.

5 Vi har den här pressträffen eftersom regeringen har för avsikt att här nu på morgonen fatta beslut om en proposition som innebär att särskilda ungdomsfängelser ska inrättas den 1 juli i år och att påföljden sluten ungdomsvård därmed utmönstras. Vi tänkte då berätta närmare om förslagen i den här propositionen.

10

Om jag ändå ska ge lite bakgrund så kan man säga att dagens modell med sluten ungdomsvård för 15-17-åringar, den kom till i slutet på 1990-talet. Det här betyder kort sagt att döms du för allvarliga brott idag så döms du till sluten ungdomsvård om du är minderårig, med några fåtal undantag där det har
15 förekommit fängelsestraff. Men sedan den här reformen genomfördes där runt millennieskiftet så har samhället och brottsligheten förändrats i grunden. Ungdomar generellt begår färre brott, men de som begår brott begår fler och grövre brott. Det har till exempel blivit mycket, mycket vanligare att unga använder vapen och sprängmedel och att brotten har kopplingar till kriminella
20 nätverk. Vi har ett akut läge med gängen, med skjutningarna och med sprängningarna, med 15-, 16-, 17-åringar som döms för mord och inblandning i mordplaner, men även med barn inblandade i mord och mordplaner som är yngre än så. Längre så gjordes alldeles för lite för att möta den här utvecklingen och systemet har helt enkelt inte hängtt med. Sekretesshinder mellan skola,
25 socialtjänst och polis, fri tillgång till mobiler på SIS-hem, regler som gjort både

socialtjänsten och polisen i praktiken handfallna i relation till barn som är under 15 år, straff och påföljder som varken hjälper barnen, ger brottsoffer upprättelse eller skyddar samhället. Allt det där ändrar vi nu på.

30 Den här modellen som har gällt hittills har heller inte förmått hantera minderåriga som begår allvarliga brott, varken förebygga eller förhindra att de hamnar i den här brottsligheten eller rehabilitera de barn som döms till ansvar för allvarliga brott. De flesta 15-, 16-, 17-åringar som idag avtjänar sluten ungdomsvård, de är sedan länge kända av socialtjänsten. Av de som har
35 kopplingar till gängen återfaller över 90 procent i brottslighet. Det är förfärliga siffror. De återspeglar ett stort socialt misslyckande och rättsligt misslyckande för vårt samhälle. Och när så många fler barn döms för grova brott på SIS-hem, ja då trängs dessutom barn med andra behov av vård bort från den statliga ungdomsvården.

40 Allt det här gör att det finns ett stort behov av den reform som vi pratar om här idag. Samhällets skydd mot livsfarligt våld måste stärkas. Unga som begår grova brott måste tas hand om på ett mycket bättre sätt än idag och utrymmet för vård och förebyggande insatser för barn med sådana behov måste återskapas.
45 Efter påtryckningar från våra partier i opposition så tillsattes en utredning av den förra regeringen med uppdrag att överväga om påföljden sluten ungdomsvård som då avkänns på SIS-hem skulle stärkas upp eller om det var bättre att tänka nytt och ge ansvaret för frihetsberövande påföljder för barn och unga till Kriminalvården. I augusti 2023 så tog jag emot förslag från
50 utredningen som hade då namnet: Utredningen om frihetsberövande påföljder för barn och unga. Utredningens slutsats det var att det nuvarande systemet inte håller måttet och att Kriminalvården är bättre rustad än SIS att hantera barn och unga som har begått allvarliga brott.

55 Och nu avser då regeringen att fatta beslut om en proposition som tar vidare utredningens förslag som vi sedan har bearbetat, alltså utredningens förslag, i ljuset av välgrundade synpunkter från flera remissinstanser. Innebörden är att påföljden sluten ungdomsvård som avkänns i SIS-hem ska utmönstras och ersättas av fängelse som ska avkänns på särskilda barn- och
60 ungdomsavdelningar i Kriminalvårdens regi. Och genom reformen så kommer då stärka samhällets skydd mot allvarlig brottslighet, ta hand om de barn som döms för grova brott på ett mycket bättre sätt än hittills, samtidigt som vi lägger grunden för en annan arbetsdelning i vårt samhälle, där SIS ges möjlighet att

65 fokusera på att ge vård till barn som av olika skäl tvångsomhändertas och placeras i statlig ungdomsvård.

Några ord om tidplanen.

70 Den här reformen föreslås vid då ska träda i kraft i sommar, den 1 juli. Det är ett och ett halvt år tidigare än vad utredningen föreslog och vi menar att det är motiverat i ljuset av samhällsutvecklingen. Reformen träffar brott som är begångna efter det att den här lagstiftningen träder i kraft. Det betyder då att de brott som begicks före den 1 juli i år så ska påföljden bestämmas utifrån de
75 regler som gäller då, vilket alltså innebär att slutet ungdomsvård är den primära frihetsberövande påföljden även om fängelse kan dömas ut i vissa fall. Slutet ungdomsvård kommer alltså kunna dömas ut efter att reformen trätt i kraft om brottet ägde rum innan dess. Det kommer dessutom finnas påföljder som inte har börjat verkställas eller som inte fullt ut har verkställts när reformen träder i
80 kraft, alltså påföljder i dagens ordning som ännu inte har verkställts.

Det här betyder kort sagt att vi under en övergångstid kommer att ha två parallella system. Det är alltså inte så som jag har sett att någon kanske har missförstått att vi när reformen 1 juli ska föra över alla som sitter på SIS-hem till
85 ungdomsfängelset, utan det börjar så att säga då med en ren start.

För att inte förlora dyrbar tid så fick Kriminalvården redan i september 2023 i uppdrag att förbereda inrättandet av särskilda enheter för barn i åldern 15 till 17 år. Och sedan så skickade vi ut en lagrådsremiss med förslag om sänkt
90 straffbarhetsålder till 13 år för vissa allvarliga brott. Och med anledning av den lagrådsremissen så fick Kriminalvården då i uppdrag i höstas att komplettera det här förberedelsearbetet till att även omfatta barn som är 13 eller 14 år gamla. Enligt det här förberedelseuppdraget så ska Kriminalvården säkerställa att verksamheten är anpassad för barn och unga, och det innebär att
95 verkställigheten ska ske under trygga former med rätt till bland annat vård, behandlingsskola, annan lämplig sysselsättning som vi har talat om här tidigare. Av slutredovisningen ska framgå hur Kriminalvården har organiserat sig kring den här nya uppgiften så att barnets rättigheter under verkställigheten tillgodoses i enlighet med barnkonventionen.

100

Det här arbetet pågår för fullt. Vi har på Justitiedepartementet ett nära samband med Kriminalvården om det här arbetet. Slutredovisning av det här uppdraget

105 ska ske i april i år. Kriminalvården har också bekräftat att tre avdelningar kommer stå klara här den 1 juli. Det är Rosersberg och Kumla som avser pojkar samt Sagsjön som avser flickor. De kommer alltså kunna ta emot fängelsedömda barn i åldern 13 till 17 år från och med den 1 juli. Och jag har fullt förtroende för att myndigheten kommer vara redo att ta sig an uppgiften där och då.

110 Om jag då sammanfattar så avser regeringen då alltså att här om en liten stund fatta beslut om att utmönstra påföljden sluten ungdomsvård och inrätta ungdomsfängelse. Att hantera barn som har begått allvarliga brott, mycket allvarliga brott, det är en av samhällets allra svåraste men också allra viktigaste uppgifter, och vår bedömning är att Kriminalvården är den myndighet som är
115 bäst lämpad för det uppdraget. Genom att inrätta ungdomsfängelser så menar vi att vi skapar bättre förutsättningar för ett liv utan kriminalitet efter avtjänat straff, genom hög kvalitet i både skolgång och behandling, men också genom en ordnad, strukturerad utslussning från Kriminalvård in till en tillvaro i frihet. Samtidigt så bidrar det här också till en mycket rimligare arbetsfördelning
120 mellan statlig ungdomsvård och Kriminalvård, där SIS framöver kan fokusera på att ge vård till barn och unga som tvångsomhändertas. Det vill säga de får helt andra förutsättningar att arbeta med andra barn med andra behov.

Med det så avslutar vi och öppnar upp för frågor.

125

Källa

<div>Transkriberat från videoinspelning: Pressträff om inrättandet av ungdomsfängelser, publicerad på YouTube, uppladdad av "Regeringskansliet", 19/2 2026 (Transkriberat 20/10 2026) </div>

Taggar

130 Moderaterna, Politiska tal

Relaterade

Ingemar Kihlström: Pressträff om ungdomsfängelser 2026
19 februari 2026

Martin Melin: Pressträff om ungdomsfängelser 2026
19 februari 2026

135 Pontus Andersson Garpvall: Pressträff om ungdomsfängelser 2026
19 februari 2026

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/gunnar-strommer-presstraff-om-ungdomsfangelser-2026>

140